

Місто як культурно-просторова система в умовах сталого розвитку

О. С. Соловйова, Харківська національна академія міського господарства

В останні часи проблемами міста, як середовища сталого розвитку, почали займатися не тільки архітектори, містобудівники і урбаністи, а й соціологи і економісти, екологи і кібернетики, біологи і семіотики, політики і менеджери, філософи і методологи. В їх дослідженнях місто розглядається з різних точок зору, що приводить до виникнення багатьох концепцій і понять про місто. На цій основі виникло кілька нових наук і галузей діяльності, таких як урбаністика, соціоніка, демоекологія, архітектурна екологія, урбоекологія та інші.

Актуальні наукові дослідження вплинули на уявлення архітекторів про місто, і останнім часом почали з'являтися теорії, моделі і концепції, що трактують місто як інформаційну систему, де потоки людей і вантажів ідентифікуються з рухом інформаційних потоків; як кібернетичну систему, в якій управління міськими процесами відбувається за аналогією з комп'ютером; як семіотичну систему формування спеціальної мови міських просторових форм; як організовану природну систему і, навпаки, штучну систему, яка "не є деревом" тощо.

Починаючи з найдавніших часів східних династій, епох Античності, Середньовіччя і Відродження місто розумілося, сприймалося і проектувалося як космогонічні, філософські, наукові чи релігійні моделі Всесвіту: місто-Дім, місто-Поліс, місто-Табір, місто-Космос та інше. Ці концепції вже в періоди Бароко і Класицизму, поступово втрачаючи свій первісний зміст, змінювалися в межах між двома антагоністичними уявленнями про Космос і Хаос як символами порядку і безладдя.

Місто є частиною складної регіональної системи, у тому числі – транскордонної (як, наприклад, Харківський регіон). Система населених місць включає кілька взаємодіючих між собою міст, різних за розміром і призначенням.

Аналіз факторів і умов формування та розвитку містобудівних об'єктів, у відповідності з уявленням про сталий розвиток, приводить до визначення вимог, які ставляться до цих об'єктів і які повинні бути враховані у відповідних містобудівних рішеннях:

1/ санітарно-гігієнічні вимоги формування комфортного середовища у різних природно-кліматичних і екологічних умовах;

2/ соціальні вимоги створення необхідного і рівнодоступного середовища для існування та життєдіяльності різних контингентів і прошарків населення;

3/ техніко-економічні вимоги, які сприяють створенню повноцінного міського середовища в умовах жорстких обмежень фінансових і природних ресурсів;

4/ естетичні вимоги, без яких неможливо створити художній образ міського й природного середовища, міських ансамблів і забудови.

Отже, можна зробити наступні висновки.

Систематизація і взаємодія містобудівних вимог стає можливою при застосуванні та впровадженні в сферу проектування основних принципів формування міського середовища: спадкоємності, ієрархічності, відповідності, ефективності та справедливості.

Ці принципи є основними та універсальними, і, таким чином, мають бути застосованими у вирішенні проблем транскордонних територій.

Література

1. Білоконь Ю.М. Регіональне планування (сутність та значення). Навчальний посібник. - Київ.-2001, 106с.
2. Бунин А.В., Саваренская Т.Ф. История градостроительного искусства: В 2-х т. - М.: Стройиздат, 1981. - 905 с.
3. Всеобщая история архитектуры в 12 т. - М., 1996
4. Ключниченко Є.С. Соціально-економічні основи планування та забудови міст. - К.: Укрархбудінформ, 1991. - 346 с.